

VENDIM
Nr. 20, datë 15.4.2015

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:
Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 22.1.2015, mori në shqyrtim, mbi bazë dokumentesh, çështjen 52/20 Akti që i përket:

KËRKUES: jo më pak se një e pesta e deputetëve të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, Këshilli i Ministrave, Këshilli i Lartë i Drejtësisë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i ligjit nr. 97/2014 “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8136, datë 31.7.1996, “Për Shkollën e Magjistraturës”, i ndryshuar.

Pezullimi i zbatimit të ligjit deri në marrjen e vendimit nga Gjykata Kushtetuese.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 7, 42, 75, 78, 82, 83/2, 124, 131/a, 134/c, 136, 147 dhe 149 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Vitore Tusha; pretendimet me shkrim të kërkuesit, një grup prej 31 deputetësh të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë dhe të subjektit të interesuar, Këshilli i Lartë i Drejtësisë, që kërkuan pranimin e kërkesës; pretendimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Kuvendi i Republikës së Shqipërisë dhe Këshilli i Ministrave që kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kuvendi i Republikës së Shqipërisë (në vijim “Kuvendi”) në datën 24.7.2014 ka miratuar ligjin nr. 97/2014, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8136, datë 31.7.1996, “Për Shkollën e Magjistraturës”, të ndryshuar”. Ky ligj ka sjellë ndryshime në përbërjen dhe funksionet e Këshillit Drejtues të Shkollës së Magjistraturës (neni 1); kriteret që duhet të plotësojë kandidati për drejtor (neni 2); procedurën e emërimit të tij (neni 3); detyrat e drejtorit (neni 4); rastet e lirimit të tij nga detyra (neni 5); detyrat dhe rregullat për funksionimin e Këshillit Pedagogjik (neni 6); kompetencën e Këshillit Drejtues të Shkollës për përcaktimin e rregullave për procedimin disiplinor të kandidatëve për magjistratë (neni 7); rregullat e emërimit të pedagogëve të brendshëm dhe të jashtëm (neni 8); procedurat e pranimit dhe emërimit të gjyqtarëve a prokurorëve si pedagogë të brendshëm dhe të drejtat e detyrimit për shkak të këtij statusi (neni 9); procedurat e konkurrimit për gjyqtar ose prokuror (neni 10) dhe rregullat e trajnimit fillestar (neni 11). Po ashtu, ligji në nenin 12, *dispozitë*

kalimtare, përcakton datën 1.9.2014 si afatin e qëndrimit në detyrë të anëtarëve të Këshillit Drejtues të përcaktuar në nenin 6, pika 1, shkronjat “ç”, “d”, “e”, “ë”, “f” dhe “g”. Po ashtu, dispozita kalimtare përcakton afatin 30-ditor nga hyrja në fuqi e ligjit për plotësimin e vendeve vakante, afatin 5-ditor për verifikimin e plotësimit të kushteve nga drejtori, pedagogët e brendshëm dhe të jashtëm, fillimin e vitit të ri akademik në 1 nëntor 2014 dhe moszhvillimin e konkursit të pranimit për formimin fillestar 2014-2015.

II

2. Kërkuesi, një grup prej 31 deputetësh, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*këtu e në vijim: Gjykata*) me kërkesë për shfuqizimin si antikushtetues të ligjit nr. 97/2014, duke parashtruar në mënyrë të përmbledhur si vijon:

2.1 Për legjitimitimin: Qëllimi dhe nxitja konkrete për deklarin si të papajtueshëm me Kushtetutën të ligjit objekt kundërshtimi buron nga e drejta e pakicës parlamentare për të kërkuar mbrojtjen e parimit të shtetit të së drejtës, ndarjen dhe balancimin e pushteteve dhe respektimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor përmes Gjykatës Kushtetuese.

2.2 Për pezullimin e zbatimit të ligjit: Qëllimi i ligjit për ndërprerjen e mandateve të organeve drejtuese dhe dhënien fuqi propavepruese normave ligjore të reja cenon parimin e kushtetutshmërisë, të shtetit të së drejtës dhe respektimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor. Zbatimi i menjëhershëm i ligjit krijon mosmarrëveshje kompetencash ndërmjet organeve kushtetuese, duke qenë se ndërhyr hapazi në pavarësinë e pushtetit gjyqësor, si dhe përfundon marrëdhëniet e punës për drejtorin e Shkollës së Magjistraturës, i cili gëzon statusin e anëtarit të Gjykatës së Lartë. Pezullimi i aktit është në përputhje edhe me interesin publik, pasi ligji duke prekur pavarësinë e pushtetit gjyqësor cenon edhe interesat e individit, veçanërisht të drejtën për një proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës.

2.3 Për procedurën e miratimit të projektligjit, kërkuesi ka pretenduar se shqyrtimi i projektligjit është kryer në kundërshtim nenet 4/3, 75/2, 78/2, 82 dhe 83/2 të Kushtetutës, duke parashtruar si vijon:

2.3.1 Projektligji është depozituar në Kuvend në datën 30.6.2014, si nismë e një grupi deputetësh. Në relacionin shoqërues të tij mungojnë efektet financiare që shoqërojnë projektligjin, çka përbën një të metë të propozimit të ligjit dhe, për rrjedhojë, një të metë kushtetuese të tij. Ligji rrit shpenzimet në buxhetin e shtetit, prandaj Kuvendi ka shmangur qëllimisht Këshillin e Ministrave nga detyrimi për të dhënë mendim.

2.3.2 Miratimi i projektligjit është bërë me procedurë të përshpejtuar, pa ndjekur rregullat e përcaktuara në nenin 83/2 të Kushtetutës dhe në nenin 69/3 të Rregullores. Nga raporti i hartuar nga Komisioni i Ligjeve rezulton se projektligji është shqyrtuar e miratuar në parim në mbledhjen e datës 16.7.2014, ndërkohë që nuk rezulton të jetë përfshirë në kalendarin e punimeve të Kuvendit, i miratuar për periudhën 4 deri 25 korrik 2014.

2.3.3 Nëse projektligji është shqyrtuar e miratuar pa u përfshirë në kalendarin e punimeve, atëherë vendimarrja e Kuvendit nuk duhet të sjellë asnjë pasojë ligjore, sipas nenit 27/5 të Rregullores dhe nenit 78/2 të Kushtetutës.

2.4 Për themelin e çështjes, kërkuesi pretendon se nenet 1, 3, 10 dhe 12 të ligjit bien ndesh me nenet 4, 7, 136, 147 dhe 149 të Kushtetutës, duke parashtruar në mënyrë të përmbledhur si vijon:

2.4.1 Ndryshimi i formulës së përbërjes së Këshillit Drejtues të Shkollës së Magjistraturës dhe mënyra e zgjedhjes së drejtorit (nenet 1 dhe 3) cenojnë parimin e ndarjes dhe të balancimit të pushteteve, si dhe pavarësinë e gjyqësorit.

2.4.1.1 Shkolla e Magjistraturës është institucioni i vetëm që siguron formimin profesional fillestar e vazhdues të magistratëve ose të gjyqtarëve e prokurorëve në detyrë. Pavarësia e këtij institucioni është e pandarë nga pavarësia e pushtetit gjyqësor, sepse pavarësia e gjyqtarëve është e lidhur

drejtpërdrejt me emërimin e tyre në detyrë. Në këtë kuptim, SHM-ja, duke qenë një hallkë e procedurës së emërimit të gjyqtarëve dhe prokurorëve, nuk mund të jetë e shkëputur nga organet përbërëse të sistemit gjyqësor, si dhe nuk mund të ndërveprojë e pavarur nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë dhe Prokurori i Përgjithshëm.

2.4.1.2 Ndryshimi i balancave në Këshillin Drejtues të SHM-së, duke përjashtuar KLD-në dhe Prokurorin e Përgjithshëm nga përfaqësimi përcaktues në Këshillin Drejtues, ka efekt të drejtpërdrejtë në pavarësinë e pushtetit gjyqësor. Zvogëlimi i numrit të anëtarëve përfaqësues të pushtetit gjyqësor dhe rritja e numrit të anëtarëve të jashtëm nuk siguron mekanizmin e bashkëpunimit midis institucioneve kushtetuese që janë pjesë e procesit të rekrutimit dhe emërimit të magistratëve.

2.4.1.3 Ligjvënësi, duke i njohur Konferencës Gjyqësore dhe Mbledhjes së Përgjithshme të Prokurorëve të drejtën e përfaqësimit në Këshillin Drejtues, nuk ka mbajtur parasysh faktin që funksionet e tyre ndryshojnë thelbësisht nga ato të KLD-së dhe Prokurorit të Përgjithshëm.

2.4.1.4 Transferimi i përgjegjësiave për edukimin e gjyqtarëve nga KLD-ja te Konferenca Gjyqësore, e cila nuk e ka këtë kompetencë funksionale, nënkupton përplasje midis normave të një ligji të miratuar me shumicë të cilësuar dhe një ligji të miratuar me shumicë të thjeshtë, për rrjedhojë, cenon nenin 116 të Kushtetutës.

2.4.1.5 Po ashtu, shmangia e KLD-së edhe nga procedura e emërimit të drejtorit të SHM-së ngushton hapësirën e këtij organi kushtetues në përmbushjen e përgjegjësiave kushtetuese e ligjore, çka bie ndesh me parimin e ndarjes dhe të balancimit të pushteteve dhe pavarësinë e gjyqësorit.

2.4.2 Ndryshimi i rregullave të pranimit në Shkollën e Magistraturës (neni 10), duke përfshirë në procesin e vlerësimit të aftësive mendore dhe psikologjike të kandidatëve nga struktura të Ministrisë së Shëndetësisë si pjesë e pushtetit ekzekutiv, përveçse përbën cenim të dinjitetit njerëzor, krijon premisën e qartë për ndërhyrje në procesin e rekrutimit të magistratëve, me pasoja të drejtpërdrejta në procesin e emërimit përfundimtar të magistratëve, dhe, për rrjedhojë, çon në cenim të pavarësisë së pushtetit gjyqësor.

2.4.3 Ndërprerja e mandateve të organeve drejtuese ekzistuese dhe fuqia prapavepruese e ligjit (neni 12) cenon parimin e ligjshmërisë, të sigurisë juridike dhe të pavarësisë së pushtetit gjyqësor. Për më tepër, dhënia normave ligjore të reja fuqi prapavepruese, si dhe ndërprerja e mandateve të organeve drejtuese ekzistuese dhe të pedagogëve bie ndesh me pavarësinë e SHM-së.

3. **Subjekti i interesuar Kuvendi** ka prapësuar me shkrim si vijon:

3.1 Pretendimi i kërkuesit për mosrespektimin e procedurës së miratimit të ligjit është i pabazuar:

3.1.1 Në referim të nenit 82, pika 1, të Kushtetutës jo çdo propozim legjislativ duhet të shoqërohet me raportin për shpenzimet financiare, çka rezulton edhe nga përdorimi në këtë normë kushtetuese i shprehjes “*kur është rasti*”. Për më tepër, ligji i ri ka pasur për qëllim vetëm ndryshimin e rregullave me natyrë procedurale pa asnjë kosto financiare, sepse nuk parashikonte krijimin e strukturave të reja për zbatimin e tij, të paparashikuara nga ligji bazë.

3.1.2 Nenet 27, 29, 38, 69 dhe 70 të Rregullores së Kuvendit i përkasin aspektit të vetërregullimit të Kuvendit dhe, si të tilla, nuk janë dispozita të nivelit kushtetues. Në këtë kuptim, mënyra e interpretimit dhe zbatimit të tyre nuk i nënshtrohen kontrollit kushtetues.

3.1.3 Bazuar në nenin 69 të Rregullores së Kuvendit, projektligji, si nismë e një grupi deputetësh, i është dorëzuar Kryetarit të Kuvendit, i cili ia ka vënë atë menjëherë në dispozicion deputeteve, mediave ose subjekteve të tjerë të interesuara. Projektligji është përfshirë në programin e punimeve të Kuvendit për periudhën 4-31 korrik 2014, pas miratimit me konsensus në mbledhjen e Konferencës së Kryetarëve, të mbajtur në datën 30.6.2014.

3.1.4 Në referim të neneve 29 dhe 38 të Rregullores, Komisioni për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut, brenda 2 ditëve nga miratimi i programit të punimeve të Kuvendit, e ka përfshirë projektligjin në fjalë në programin e tij të punës për periudhën

4-31 korrik 2014. Projektligji ka kaluar për shqyrtim në datën 16.7.2014, pasi kishin kaluar dy javë nga depozitimi në Kuvend, duke respektuar aspektin procedural dhe substancial të nenit 69 të Rregullores.

3.1.5 Sipas procesverbaleve të mbledhjeve të Komisionit, projektligji është miratuar në parim në mbledhjen e datës 16.7.2014, ndërsa shqyrtimi dhe miratimi nën për nën është bërë në mbledhjen e datës 22.7.2014. Në vijim të procedurave parlamentare, raporti i Komisionit për këtë projektligj i është dërguar Shërbimit të Seancave të Kuvendit, që në bashkëpunim me Kryetarin e Kuvendit e ka përfshirë atë në rendin e ditës të seancës plenare të datës 24.7.2014, bërë publike dy ditë përpara zhvillimit të saj, në përputhje me përcaktimet e nenit 27 të Rregullores.

3.1.6 Neni 78/2 i Kushtetutës ka për qëllim të shmangë dhe të pengojë që seanca plenare të zhvillohet në mënyrë abuzive, pa iu njoftuar/lajmëruar deputetëve ose pa bërë publik rendin e ditës, duke krijuar në këtë mënyrë mundësinë e përjashtimit dhe mosmarrjen pjesë të deputetëve në të. Në rastin konkret, si njoftimi i mbledhjes, ashtu edhe bërja publike e rendit të ditës dy ditë para seancës plenare të miratimit të këtij projektligji është bërë në përputhje me Rregulloren.

3.2 Për ndryshimin e formulës së përbërjes së Këshillit Drejtues të Shkollës së Magjistraturës dhe të mënyrës së përzgjedhjes së drejtorit.

3.2.1 Objektivi kryesor i projektligjit ka qenë fuqizimi i trupës akademike të Shkollës së Magjistraturës si në aspektin e formimit akademik edhe në atë vendimmarrës. Për këtë arsye është rritur nga dy në katër numri i përfaqësuesve të trupës pedagogjike të kësaj shkolle në Këshillin Drejtues.

3.2.2 Për të siguruar një nivel sa më të lartë përfaqësues është parashikuar rritja e përfaqësuesve të strukturave të arsimit të lartë universitar në këtë Këshill, siç është Komisioni i Vlerësimit të Titujve Akademikë, nisur nga roli, kompetencat dhe përbërja me personalitete shkencore, e me tituj të lartë akademikë.

3.2.3 Në lidhje me pretendimin për përjashtimin e KLD-së nga anëtarësia e Këshillit Drejtues jo vetëm konstatohet që ky organ kushtetues përfaqësohet *ex officio* nga zëvendëskryetari, por, nga ana tjetër edhe Konferencës Gjyqësore Kombëtare, si një institucion i parashikuar nga Kushtetuta, nuk mund t'i mohohet e drejta e përfaqësimit, duke rritur standardet e përfaqësimit të pushtetit gjyqësor në këtë strukturë.

3.2.4 Këshilli Drejtues nuk ka të drejtë të përzgjedhë kandidatë fitues për formimin fillestar apo të përcaktojë procedurat e propozimit të magistratëve për t'u emëruar në sistemin gjyqësor në përfundim të procesit të formimit fillestar.

3.2.5 Parashikimi i ri ligjor për zgjedhjen e drejtorit i shërben rritjes së standardeve profesionale që duhet të gëzojë ai, çka e bën të pabazuar pretendimin për cenimin e parimeve kushtetuese si rezultat i përcaktimit të kriterëve përjashtues dhe diskriminues për zgjedhjen e tij.

3.3 Për pretendimin për ndryshimin e rregullave për pranimin në Shkollën e Magjistraturës, si rezultat i ngritjes së një komisioni të posaçëm për të vlerësuar përshtatshmërinë shëndetësore/psikike në ushtrimin e profesionit.

3.3.1 Kërkuesit konfundojnë heqjen e zotësisë për të vepruar, si një institut i së drejtës civile, me pamundësinë për ushtrimin e profesionit të gjyqtarit ose prokurorit, që parashikohet në Kushtetutë. Në kërkesë nuk bëhet dallimi ndërmjet konceptit “*deklarim i paaftë për të vepruar me vendim gjyqësor të formës së prerë*”, i parashikuar nga Kushtetuta në nenet 71/dh, 127/d dhe 139/d për deputetët, gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese dhe të Gjykatës së Lartë nga koncepti i “*paaftësisë mendore a fizike*”, që parashikohet në nenet 91/2, 128 dhe 140, për Presidentin e Republikës, gjyqtarët e Gjykatës Kushtetuese dhe të Gjykatës së Lartë.

3.3.2 Po ashtu, parashikimi ligjor nuk është në kundërshtim me Kushtetutën nëse u referohemi normave kushtetuese që përcaktojnë vërtetimin e pamundësisë në ushtrimin e detyrës së Presidentit të Republikës, si dhe të paaftësisë mendore a fizike të gjyqtarëve të Gjykatës Kushtetuese dhe të Gjykatës së Lartë.

3.3.3 Ngritja e komisionit mjekësor u referohet edhe praktikave ndërkombëtare ekzistuese, siç është rasti i Francës.

3.4 *Për pretendimin për ndërprerjen e mandateve të organeve ekzistuese dhe fuqinë prapavepruese të ligjit.*

3.4.1 Fuqia prapavepruese zbatohet si përjashtim kur imponohet nga prania e interesit publik. Në rastin konkret interesi publik prezumohej, sepse konstatohet që drejtori apo pedagogët e brendshëm ose të jashtëm të Shkollës së Magjistraturës nuk plotësonin kriteret bazë të emërimit, të cilat lidhen me mësimdhënien dhe përbëjnë standard demokratik të çdo vendi që aspiron për cilësi në këtë drejtim.

3.4.2 Edhe pretendimi për prapaveprueshmërinë e ligjit në ndalimin e kryerjes së konkursit të pranimit nuk qëndron, bazuar kryesisht në qëndrimin e jurisprudencës kushtetuese në lidhje me cenimin e parimit të sigurisë juridike për arsye të interesit publik. Nisur nga mungesa e një studimi të plotë në lidhje me nevojat për magjistratë në të ardhmen, planifikimi i KLD-së për të pranuar magjistratë të rinj do të konsiderohej i pabazuar në nevojat reale që ka sistemi dhe ekziston rreziku që deri në përfundim të studimeve në vitin 2017 këta magjistratë të mos emërohen, për shkak të mungesës së vendeve të lira, dhe të shkaktojnë barrë në buxhetin e shtetit.

4. ***Subjekti i interesuar Këshilli i Ministrave*** ka prapësuar me shkrim si vijon:

4.1 Pretendimi i kërkuesit për cenimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor është i pabazuar, pasi Shkolla e Magjistraturës nuk është organ kushtetues apo me rëndësi kushtetuese, për rrjedhojë kushtetutshmëria e ndryshimit të përbërjes së Këshillit Drejtues nuk mund të kontrollohet nga aspekti kushtetues.

4.2 Shkolla e Magjistraturës nuk përbën hallkë të procesit të emërimit të magjistratëve, por është pjesë e rekrutimit të tyre. Për sa i përket listës së magjistratëve që drejtori i SHM-së i dërgon Presidentit, ajo bazohet në vlerësimet teorike dhe të stazhit e jo mbi kriteret subjektive.

4.3 SHM-ja nuk mund të jetë e varur nga KLD-ja, siç pretendon kërkuesi, pasi kjo do të binte ndesh me autonominë universitare, në kuptim të nenit 57/7 të Kushtetutës.

4.4 Bashkëpunimi me Ministrinë e Shëndetësisë ka karakter ndihmues për aspektet teknike të procesit dhe rezultatet e testimit janë rrjedhojë e vlerësimeve mbi bazën e kriterëve shkencore profesionale.

4.5 Edhe pretendimi për cenimin e parimit të sigurisë juridike si rezultat i fuqisë prapavepruese të ligjit është i pabazuar, për faktin se ndryshimet ligjore kanë për qëllim rritjen e performancës së SHM-së. Ligjvënësi, duke kërkuar përmbushjen e kriterëve të reja për drejtuesit dhe stafin akademik ekzistues, ka ndjekur një qëllim legjitim brenda diskrecionit të tij.

5. ***Subjekti i interesuar Këshilli i Lartë i Drejtësisë*** ka prapësuar në mënyrë të përmbledhur si vijon:

5.1 Ndryshimet e ligjit bien ndesh me nenet 7, 145/1 dhe 147 të Kushtetutës, pasi cenojnë parimin e ndarjes dhe të balancimit të pushteteve në dëm të pavarësisë strukturore dhe personale të pushtetit gjyqësor. Autonomia dhe pavarësia e pushtetit gjyqësor sipas jurisprudencës së Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, vlerësohen, midis të tjerash, edhe nën dritën e mënyrës së përzgjedhjes së anëtarëve, mandateve të tyre, ekzistencës së mekanizmave mbrojtës ndaj presioneve nga jashtë, etj.

5.2 KLD-ja është institucioni kryesor që ka për detyrë të sigurojë integritetin e gjyqësorit, por ligji i ri nuk e justifikon ekzistencën e interesit publik për kufizimin e dukshëm të kompetencës së KLD-së për emërimin për herë të parë të gjyqtarëve, madje edhe për ndjekjen e mëtejshme të karrierës së tyre.

5.3 Dobësimi i rolit kushtetues të KLD-së dhe forcimi i pushtetit ekzekutiv krijon potencialisht influencë të papërshtatshme në procesin e rekrutimit dhe të karrierës së gjyqtarëve. Përfshirja në Këshillin Drejtues të një përfaqësuesi të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit (MAS-i) cenon parimin e autonomisë së arsimit të lartë, i përcaktuar në nenin 57/7 të Kushtetutës.

5.4 Për sa u përket dispozitave kalimtare, ato janë shprehje e fuqisë prapavepruese të ligjit dhe cenonjë parimin e sigurisë juridike, sepse ndërpresin mandatat e anëtarëve aktualë, mandatin e drejtorit dhe marrëdhëniet e punës për pedagogët aktualë, në datën 1.9.2014, që është data e botimit në Fletoren Zyrtare dhe jo e hyrjes në fuqi të ligjit.

5.5 Edhe parashikimi transitor për moszhvillimin e konkursit të pranimit fillestar të magjistratëve 2014-2015 ka dëmtuar besimin e publikut në seriozitetin e autoriteteve shtetërore, duke sjellë dëm të paarsyeshëm për kandidatët që kishin filluar përgatitjet për këtë konkurrim, madje edhe dëm financiar për shtetin, pasi aplikimet për konkurrim ishin kryer dhe pagesa u rimbursua.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me kërkesën për pezullimin e zbatimit të ligjit objekt kundërshtimi

6. Gjykata, përpara shqyrtimit të pretendimeve të kërkesit mbi themelin e çështjes, vlerëson të shprehet në lidhje me kërkesën për pezullimin e zbatimit të mëtejshëm të ligjit nr. 97/2014 deri në hyrjen në fuqi të vendimit përfundimtar të Gjykatës Kushtetuese.

7. Mbledhja e Gjyqtarëve, në datën 22.10.2014, vlerësoi se argumentet e parashtruara nga kërkuesi për të provuar cenimin e interesit shtetëror dhe shoqëror, të tilla si: qëllimi i paracaktuar i ligjit për kapjen politike të Shkollës së Magjistraturës përmes dhënies fuqi prapavepruese normave ligjore, cenimi i parimit të pavarësisë së gjyqësorit, krijimi i mosmarrëveshjeve të kompetencave midis organeve kushtetuese, afatet kohore të shkurtra sipas dispozitës kalimtare apo edhe argumentet për cenimin e interesit individual, si mosgarantimi i së drejtës për një proces të rregullt ligjor apo ulja e cilësisë së mësimdhënies, nuk plotësojnë kërkesat e nenit 45, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Për rrjedhojë, Mbledhja e Gjyqtarëve vendosi rrëzimin e kësaj kërkeje si të pabazuar.

B. Për legjitimitetin e kërkesit¹

8. Çështja e legjitimitetit (*locus standi*) të një të pestës së deputetëve është vlerësuar në mënyrë të vazhdueshme nga Gjykata Kushtetuese. Edhe në çështjen konkrete, Gjykata rithekson qëndrimin e konsoliduar të jurisprudencës kushtetuese se një e pesta e deputetëve përfaqëson një nga subjektet e parashikuara në nenin 134/1, shkronja “c”, të Kushtetutës, të cilat kanë të drejtë të vënë në lëvizje juridiksionin kushtetues për arsye të një interesi publik, pa u kushtëzuar me një interes subjektiv konkret. Interesi i këtyre funksionarëve publikë për të mbrojtur sistemin normativ dhe parimet shtetformuese, si konstitucionalizmi, shteti i së drejtës, demokracia, dinjiteti njerëzor, barazia sociale etj., të shpalosura në Kushtetutë, nuk është i kushtëzuar.

C. Për pretendimin e mosrespektimit të neneve 4/3, 75/2, 78/2, 82 dhe 83/2 të Kushtetutës, si dhe të Rregullores së Kuvendit

9. Kërkuesi ka pretenduar se Kuvendi gjatë procesit të miratimit të ligjit nuk ka respektuar kërkesat procedurale të përcaktuara nga Kushtetuta dhe Rregullorja e Kuvendit. Konkretisht, pretendimet e kërkesit kanë të bëjnë me mosrespektimin e neneve: 4/3 të Kushtetutës që përcakton zbatueshmërinë e drejtpërdrejtë të dispozitave kushtetuese; 75/2, që përcakton se Kuvendi organizohet dhe funksionon sipas Rregullores së miratuar nga shumica e anëtarëve; 78/2, që përcakton se mbledhjet e deputetëve që nuk zhvillohen sipas rregullores nuk sjellin asnjë pasojë; 82, pika 2, që kërkon marrjen e mendimit paraprakisht të Këshillit të Ministrave mbi efektet financiare të ligjit; 83, pika 2, mbi kriteret e procedurës së përshpejtuar. Po ashtu, kërkuesi pretendon mosrespektimin e neneve 27/5 dhe 69/3 të Rregullores, si rezultat i miratimit të projektligjit me procedurë të përshpejtuar pa qenë i përfshirë paraprakisht në kalendarin e punimeve të Kuvendit.

¹ Gjyqtari V. Kristo votoi kundër legjitimitetit të kërkesit, sipas qëndrimit të shprehur në mendimin paralel të vendimit nr. 25, datë 8.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese.

10. Kushtetuta në nenin 82, pika 1 përcakton se “*Asnjë projektligj joqeveritar që bën të nevojshme rritjen e shpenzimeve të buxhetit të shtetit ose që pakëson të ardhurat nuk mund të miratohet pa marrë mendimin e Këshillit të Ministrave, i cili duhet të shprehet brenda 30 ditëve nga marrja e projektligjit*”.

11. Gjykata konstaton se dispozita e mësipërme kushtetuese përcakton plotësimin e disa kritereve, që konkretisht përfshijnë natyrën jo qeveritare të projektligjit, efektet financiare, që sipas rastit mund të jenë rritje shpenzimesh ose pakësim i të ardhurave, si dhe respektimin e afatit kohor.

12. Duke e vlerësuar ligjin nën dritën e kritereve të mësipërme, Gjykata, në referim të pjesës hyrëse të projektligjit, konstaton se ai është paraqitur si nismë e një grupi deputetësh. Edhe pse projektligji plotëson një nga kriteret e përcaktuara nga norma kushtetuese, Gjykata vëren se, referuar pretendimeve të kërkuesit, mungojnë argumente konkrete në lidhje me rritjen e shpenzimeve apo pakësimin e të ardhurave në buxhetin e shtetit si rrjedhojë e miratimit apo zbatimit të ligjit të kundërshtuar.

13. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit nuk është ngritur në nivel kushtetues.

14. Për sa i përket pretendimit për mospërfshirjen e projektligjit në kalendarin e punimeve, Gjykata çmon ta vlerësojë atë referuar kushteve dhe kritereve procedurale të përcaktuara në Rregulloren e Kuvendit lidhur me procedurat për miratimin e programit të punës dhe kalendarit të punimeve të Kuvendit (nenet 26-31), të kalendarit të komisioneve të përhershme (nenet 32-41) dhe të zhvillimit të seancave plenare (nenet 42-54).

15. Në çështjen konkrete, Gjykata vëren se bazuar në kalendarin e punimeve të Kuvendit për periudhën 4-31 korrik 2014, dokument i cili është administruar në gjykimin kushtetues, projektligji “Për disa shtesa e ndryshime në ligjin nr. 8136, datë 31.7.1996, “Për Shkollën e Magjistraturës” ka qenë i përfshirë në të (f. 20). Për më tepër, kalendar i identifikon grupin e nismëtarëve, datën e depozitimit në Kuvend, komisionin parlamentar përgjegjës (Komisioni për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut) dhe komisioni përgjegjës për dhënie mendimi (Komisioni i Integritetit dhe Komisioni për Edukimin dhe Mjetet e Informimit Publik). Po ashtu, bazuar në procesverbalin e mbledhjes së Komisionit për Çështjet Ligjore, Administratën Publike dhe të Drejtat e Njeriut të datës 16.7.2014, Gjykata vëren se një ndër çështjet e rendit të ditës ka qenë edhe projektligji objekt kundërshtimi.

16. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuesit është i pabazuar.

17. Në lidhje me pretendimin për mosrespektimin e kërkesave të nenit 83, pika 2, të Kushtetutës mbi procedurën e përshpejtuar, Gjykata vlerëson paraprakisht të risjellë në vëmendje qëndrimin e jurisprundencës kushtetuese në lidhje me këtë çështje.

18. Norma kushtetuese në fjalë parashikon kushtet dhe kriteret për shqyrtimin dhe miratimin e një projektligji me procedurë të përshpejtuar. Po ashtu, ajo evidenton edhe subjektet që legjitimohen t’i drejtohen me kërkesë Kuvendit, të cilat janë: Këshilli i Ministrave ose një e pesta e të gjithë numrit të deputetëve. Për sa i përket aspektit kohor të zbatimit të kësaj procedure, norma kushtetuese vendos kufij kohorë, duke sanksionuar se “*Kuvendi... mund të miratojë një projektligj me procedurë të përshpejtuar, por jo më parë se një javë nga fillimi i procedurës së shqyrtimit*”.

19. Gjykata vëren se Rregullorja e Kuvendit, në nenin 28, përshkruan në mënyrë të detajuar rregullimin kushtetues të nenit 83, pikat 2, duke evidentuar një tërësi veprimesh procedurale që duhet të zbatohen gjatë shqyrtimit dhe miratimit të një projektligji me procedurë të përshpejtuar. Konkretisht, kërkesa e Këshillit të Ministrave ose e një të pestës së deputetëve i paraqitet me shkrim Kryetarit të Kuvendit, i cili ia njofton Kuvendit në seancën plenare më të parë. Pas njoftimit të Kryetarit dëgjohet një folës pro dhe një kundër për jo më shumë se 10 minuta. Kryetari i Kuvendit i paraqet Kuvendit për votim projektvendimin përkatës, në të cilin përcaktohet data e shqyrtimit të projektligjit në komisionin përgjegjës, afati brenda të cilit mund të propozohen amendamente dhe data e shqyrtimit në seancë plenare. Konferenca e Kryetarëve mund të përcaktojë kohën e debatit në

seancë plenare, duke respektuar rregullin e parashikuar në nenin 48, pika 3, të kësaj Rregulloreje, por në asnjë rast jo më pak se 10 minuta për çdo grup parlamentar. Afati brenda të cilit duhet të shqyrtohet çështja në komision dhe në seancë plenare nuk mund të jetë më pak se një javë nga data e paraqitjes së kërkesës nga Kryetari i Kuvendit në seancë plenare. Kuvendi nuk mund të shqyrtojë më shumë se tri projektligje me procedurë të përshpejtuar gjatë programit 12-javor të punës së Kuvendit dhe një projektligj gjatë programit 3-javor të punës së tij.

20. Në rastin konkret Gjykata konstaton se në pjesën hyrëse të projektligjit parashikohet “... është miratuar në mbështetje të neneve 78, pika 1 dhe 83, pika 1”. Në vlerësimin e Gjykatës përcaktimi i bazës kushtetuese në pjesën hyrëse të ligjit nuk përbën thjesht një kriter formal të tij, por një element thelbësor që përcakton sjelljen dhe qëndrimin e deputetëve ndaj rregullave që zbatohen gjatë procedurave legislative. Gjykata rithekson se rregullat gjatë procedurave normale janë thelbësisht të ndryshme nga ato të procedurave të përshpejtuara dhe se dallimet konceptuale midis këtyre procedurave, apo edhe ndalimet përkatëse për zbatimin e tyre mbi një numër të caktuar ligjesh, kushtëzohen, veçanërisht, nga natyra e ligjeve objekt miratimi e përcaktuar në qëllimin dhe objektin e tyre. Në këtë kuptim, evidentimi qartësisht i bazës kushtetuese përbën një garanci më shumë për respektimin e kriterëve procedurale të miratimit të ligjit.

21. Gjykata konstaton se përveç mungesës së referimit në projektligj shprehimisht të pikës 2 të nenit 83 të Kushtetutës, në praktikën shoqëruese të tij nuk konstatohet ndonjë kërkesë e Këshillit të Ministrave ose e një të pestës së deputetëve për t’i kërkuar Kuvendit shqyrtimin dhe miratimin e projektligjit me procedurë të përshpejtuar. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se pretendimi për miratimin e ligjit me procedurë të përshpejtuar është i pabazuar.

22. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit mbi mosrespektimin e kërkesave procedurale të përcaktuara nga Kushtetuta dhe Rregullorja e Kuvendit ose mbi mungesën e pasojave të mbledhjes së deputetëve, janë të pabazuara.

C. Për themelin e çështjes

23. Gjykata paraprakisht konstaton se ndonëse kërkuar ka pretenduar shfuqizimin e ligjit në tërësi, argumentet e parashtruara në kërkesë kanë të bëjnë me nenet 1, 3, 10 dhe 12 të tij. Sipas kërkuarit, normat ligjore, të cilat ndryshojnë formulën e përbërjes së Këshillit Drejtues të Shkollës së Magjistraturës, mënyrën e zgjedhjes së drejtorit, rregullat për pranimin në Shkollën e Magjistraturës, që ndërpresin mandatet e organeve drejtuese ekzistuese dhe që i japin ligjit fuqi prapavepruese, bien ndesh me parimin e ndarjes së pushteteve, hierarkinë e akteve normative, pavarësinë e pushtetit gjyqësor, parimin e sigurisë juridike dhe autonominë universitare. Këto pretendime të kërkuarit mbështeten edhe nga subjekti i interesuar Këshilli i Lartë i Drejtësisë.

C.1 Për pretendimin e cenimit të parimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor.

24. Kërkuar ka parashtruar se nenet 1, 3 dhe 10 të ligjit objekt kundërshtimi, që parashikojnë ndryshimin e formulës së përbërjes së Këshillit Drejtues, mënyrën e zgjedhjes së drejtorit dhe rregullat për pranimin në SHM, cenojnë parimin e ndarjes dhe të balancimit të pushteteve, pasi nuk respektojnë pavarësinë e pushtetit gjyqësor.

25. Gjykata në mënyrë të vazhdueshme ka ritheksuar se neni 7 i Kushtetutës, që parashikon parimin e ndarjes së pushteteve në demokraci, si formë e qeverisjes, synon kryesisht të mënjanojë rrezikun e përqendrimit të pushtetit në duart e një organi apo të personave të caktuar, gjë që praktikisht mbart me vete rrezikun e shpërdorimit të tij. Për këtë qëllim, pavarësisht se pushteti shtetëror në tërësi është një dhe i pandarë, brenda tij ka një sërë ndërthurjesh dhe raportesh të ndërsjella që Kushtetuta krijon ndërmjet segmenteve të caktuara të tij. Pra, në thelb, në bazë të këtij parimi, tri pushtetet qendrore duhet të ushtrohen jo vetëm në mënyrë të pavarur, por edhe në mënyrë të balancuar. Kjo gjë arrihet nëpërmjet zgjidhjeve kushtetuese që garantojnë kontroll të ndërsjellë dhe ekuilibër të mjaftueshëm midis pushteteve, pa cenuar dhe pa ndërhyrë në kompetencat e njëri-tjetrit (*shih vendimet nr.24, datë 10.11.2006; nr. 19, datë 3.5.2007, nr. 11, datë*

6.4.2010 dhe nr. 5, datë 5.2.2014 të Gjykatës Kushtetuese).

26. Në lidhje me pushtetin gjyqësor, i cili është i ndarë dhe i balancuar me dy pushtetet e tjera, Gjykata rithekson se *pavarësia e gjyqësorit kuptohet si pavarësi funksionale, strukturale organizative dhe financiare (shih vendimet nr. 11, datë 27.5.2004 dhe nr. 11, datë 6.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese).*

27. Përveç sa më sipër, Kushtetuta, krahas mbrojtjes së veçantë për disa organe kushtetuese, parashikon edhe krijimin e disa organeve qendrore me pozicion neutral ose të ndërmjetëm, vendi dhe roli i të cilave është mjaft i rëndësishëm në funksionimin e shtetit demokratik, si dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive themelore të shtetasve. Edhe këto organe të rëndësishme, në ushtrimin e funksioneve të tyre kushtetuese, gëzojnë pavarësi që garantohet me dispozita të veçanta të Kushtetutës. Ide qendrore mbetet shpërndarja e pushtetit shtetëror në disa organe apo mekanizma qendrorë kushtetues, të cilët e ushtrojnë atë në mënyrë të pavarur, por duke krijuar gjithnjë mundësinë që secili prej tyre të kontrollohet në mënyrë reciproke. Kushtetuta, duke theksuar pavarësinë e organeve, si: Kontrolli i Lartë i Shtetit, Avokati i Popullit, Këshilli i Lartë i Drejtësisë, Prokurori i Përgjithshëm, etj., bën kujdes që të mos i lërë ata jashtë çdo lloj kontrolli. Ajo vendos raporte të caktuara mes tyre si dhe mes tyre dhe organeve të tjera qendrore të pushtetit shtetëror, veçanërisht me Kuvendin. Këto raporte krijojnë mundësi për ushtrim kontrolli reciprok dhe për balancim të mjaftueshëm të pushtetit, duke u bazuar në kompetencat dhe funksionin kushtetues të secilit prej tyre. Një nga mjetet më të rëndësishme për mbrojtjen e pavarësisë së organeve apo institucioneve kushtetuese, është veçanërisht përcaktimi i saktë i mekanizmave dhe procedurave për zgjedhjen, emërimin dhe sidomos shkarkimin e drejtuesve apo anëtarëve të tyre (*shih vendimin nr. 19, datë 3.5.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Gjykata paraprakisht vëren se SHM-ja nuk përfshihet në rrethin e organeve të parashikuara nga Kushtetuta. Ajo përfaqëson një institucion publik, që gëzon cilësinë e personit juridik, krijuar me ligjin nr. 8136, datë 31.7.1996, “Për Shkollën e Magjistraturës të Republikës së Shqipërisë”. Ky institucion gëzon autonomi administrative, akademike dhe financiare për realizimin e qëllimeve dhe të detyrave të caktuara nga kuadri ligjor në fuqi, të cilat kryesisht konsistojnë në formimin profesional të magjistratëve (gjyqtarë dhe prokurorë).

29. Organet drejtuese të SHM-së përfshijnë Këshillin Drejtues, drejtorin, Këshillin Pedagogjik dhe Komisionin Disiplinor (neni 5). Këshilli Drejtues është një organ kolegjal dhe ka këto kompetenca: a) ndjek zbatimin e kriterëve për pranimin e kandidatëve që do të ndjekin programin e formimit fillestar dhe shpall listën përfundimtare të tyre; b) merr masa për zbatimin e rregullave të përzgjedhjes së trupës mësimdhënëse, si dhe bën emërimin dhe largimin e tyre nga detyra, me propozimin e shumicës së anëtarëve të Këshillit Drejtues ose të drejtorit të Shkollës; c) përcakton brenda buxhetit strukturën organizative dhe kriteret e emërimit të personelit administrativ; ç) miraton dhe ndjek zbatimin e rregullores së brendshme të Shkollës dhe të programit vjetor të veprimtarive të saj; d) përcakton, me propozimin e drejtorit, planin mësimor dhe rregullon raportet ndërmjet lëndëve për përgatitjen e përbashkët e të veçantë të kandidatëve sipas profileve, gjyqtarë dhe prokurorë; dh) propozon projektbuxhetin dhe shqyrton raportet e drejtorit për realizimin e buxhetit dhe shpenzimet e të ardhurave; e) paraqet raporte vjetore përpara Këshillit të Lartë të Drejtësisë, Prokurorit të Përgjithshëm dhe ministrit të Drejtësisë për rezultatet e arritura dhe drejtimet e punës për të ardhmen.

30. Për sa i përket përbërjes të Këshillit Drejtues, Gjykata konstaton se përpara ndryshimeve ligjore objekt kundërshtimi pjesë e këtij organi kolegjal kanë qenë: a) kryetari i Gjykatës së Lartë, i cili kryente njëkohësisht funksionin e Kryetarit të Këshillit Drejtues; b) Prokurori i Përgjithshëm, i cili kryente njëkohësisht funksionin e zëvendëskryetarit të Këshillit Drejtues; c) zëvendëskryetari i Këshillit të Lartë të Drejtësisë; ç) dy gjyqtarë dhe dy prokurorë me përvojë, që caktoheshin përkatësisht nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë dhe nga Prokurori i Përgjithshëm; d) dy përfaqësues të caktuar nga ministri i Drejtësisë; dh) kryetari i Dhomës Kombëtare të Avokatisë; e) dekan i

Fakultetit të Drejtësisë në Universitetin e Tiranës; ë) drejtori i Shkollës së Magistraturës; f) përgjegjësit e trajnimit fillestar dhe vazhdues; g) dy studentë të zgjedhur me votim të fshehtë nga Asambleja e Kandidatëve për Magistratë që ndjekin formimin fillestar.

31. Bazuar në ndryshimet e nenit 1 objekt kundërshtimi, Gjykata konstaton se përcaktimi i ri ligjor ka sjellë disa ndryshime në përbërjen e Këshillit Drejtues të SHM-së. Ligjvënësi ka ndryshuar përfaqësimin në pikat “ç”, “e” dhe “f”, duke bërë pjesë të këtij Këshilli: “ç) një gjyqtar dhe një prokuror me përvojë, që caktohen përkatësisht nga Konferenca Kombëtare Gjyqësore dhe nga Mbledhja e Përgjithshme e Prokurorëve. Anëtar i zgjedhur nga Konferenca Kombëtare Gjyqësore nuk mund të jetë njëkohësisht anëtar i Këshillit të Lartë të Drejtësisë dhe anëtar i zgjedhur nga Mbledhja e Përgjithshme e Prokurorëve nuk mund të jetë njëkohësisht anëtar i Këshillit të Prokurorisë; e) një përfaqësues i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, që caktohet nga radhët e anëtarëve të Komisionit të Vlerësimit të Titujve Akademikë me përvojë të spikatur në fushën juridike; f) përgjegjësit e trajnimit fillestar dhe vazhdues, si dhe dy pedagogë të brendshëm të Shkollës së Magistraturës.”.

32. Nisur nga përbërja aktuale e Këshillit Drejtues, Gjykata parapraakisht vëren se ndryshimet, sipas nenit 1 të ligjit, nuk kanë rritur apo zvogëluar numrin total të anëtarëve, por kanë zgjeruar kategorinë e organeve të emërtesës së anëtarëve të Këshillit Drejtues. Konkretisht, është ulur nga dy në një numri i gjyqtarëve dhe prokurorëve që kishte të drejtë të zgjidhte përkatësisht KLD-ja dhe Prokurori i Përgjithshëm. Megjithatë, Gjykata konstaton se ka mbetur i pandryshuar përfaqësimi në Këshillin Drejtues i nënkryetarit të KLD-së, kryetarit të Gjykatës së Lartë, i cili është anëtar *ex officio* i KLD-së, si dhe një gjyqtar i zgjedhur prej saj. Po ashtu, ka mbetur i pandryshuar përfaqësimi në Këshillin Drejtues i Prokurorit të Përgjithshëm dhe i një prokurori të zgjedhur prej tij. Kështu, krahas një gjyqtari të caktuar nga KLD-ja dhe një prokurori të caktuar nga Prokuroria e Përgjithshme, tashmë në Këshillin Drejtues përfaqësohet edhe Konferenca Gjyqësore Kombëtare (KGJK-ja) dhe Mbledhja e Përgjithshme e Prokurorëve (MPP-ja). Gjithashtu, janë pjesë përbërëse e tij edhe përfaqësues të Komisionit të Verifikimit të Titujve Akademikë, organ kolegjal pranë Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, si dhe pedagogë të brendshëm të SHM-së.

33. Në vlerësimin e Gjykatës, formula e re e përbërjes së Këshillit Drejtues nuk ngre dyshime për cenimin e parimeve kushtetuese. Gjykata vëren se si KLD-ja, ashtu dhe KGJK-ja gëzojnë statusin e organeve kushtetuese me kompetenca të rëndësishme në garantimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor. Konkretisht, KLD-ja është vlerësuar si organi kushtetues i pozicionuar në majën e piramidës organizative të pushtetit gjyqësor. Ky organ përbëhet në shumicën e tij nga gjyqtarë, të cilët, duke ushtruar funksionet e tyre si të tillë, realizojnë lidhjen e këtij Këshilli me korpusin gjyqësor. Nga ana tjetër, KGJK-ja është organ përfaqësues i të gjithë gjyqtarëve që organizohet nga vetë gjyqësori. Parashikimi drejtpërdrejt nga Kushtetuta i këtij organi, duke i veshur statusin e institucionit me kompetencë kushtetuese, ka për qëllim garantimin e pavarësisë së gjyqësorit (*shih vendimin nr.25, datë 5.12.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

34. Po në këtë linjë arsyetimi, Gjykata çmon se si Prokurori i Përgjithshëm, ashtu edhe MPP-ja, si organ përfaqësues i prokurorëve, kanë për qëllim të përmbushin të njëjtin mision në kuadër të funksioneve që ata ushtrojnë në zbatim të Kushtetutës dhe të ligjeve.

35. Në vështrim të sa më sipër, Gjykata vlerëson se përfshirja e KGJK-së dhe Këshillit të Prokurorisë në kategorinë e organeve që kanë të drejtë të zgjedhin përfaqësues në Këshillin Drejtues të SHM-së nuk vë në dyshim cenimin e parimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor.

36. Po ashtu, Gjykata thekson se përfundimi i mësipërm përforcohet edhe më shumë duke vlerësuar funksionet e Këshillit Drejtues (*shih supra prg. 30*). Në referim të nenit 6, pika 2, të ligjit, kompetencat dhe detyrat e Këshillit Drejtues lidhen me ndjekjen e zbatimit të kriterëve për pranimin e kandidatëve që do të ndjekin programin e formimit fillestar dhe shpall listën përfundimtare të tyre. Ligji parashikon se përzgjedhja e magistratëve realizohet përmes një komisioni të posaçëm dhe trajnimi fillestar i tyre realizohet nga një trupë me përgatitje të lartë akademike. Nisur nga këto rregullime, Gjykata vlerëson se normat ligjore nuk përcaktojnë kompetenca që e përfshijnë Këshillin

Drejtues drejtpërdrejt në procesin e përzgjedhjes së magistratëve, procesin e trajnimit fillestar e vazhdues dhe akoma më pak në procesin e emërimit të tyre, funksione të cilat respektivisht kanë mbetur të pandryshuara dhe ekskluzive për Presidentin e Republikës, pas propozimit të KLD-së dhe të trupës mësimdhënëse të SHM-së.

37. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuarit për cenimin e parimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor, si rezultat i ndryshimit të përbërjes së Këshillit Drejtues, është i pabazuar.

38. Një tjetër argument i kërkuarit, në mbështetje të pretendimit për cenimin e parimit të ndarjes dhe të balancimit të pushteteve dhe pavarësisë së gjyqësorit, ka të bëjë me shmangien e KLD-së nga procedura e emërimit të drejtorit të SHM-së dhe ngushtimin e hapësirës së këtij organi kushtetues në përmbushjen e përgjegjësiave kushtetuese e ligjore.

39. Kushtetuta në nenin 147, pika 4, parashikon se KLD-ja vendos për transferimin e gjyqtarëve, si dhe për përgjegjësitë e tyre disiplinore sipas ligjit. Gjykata vëren se norma kushtetuese evidenton kompetencat me natyrë ekskluzive të KLD-së, ndërkohë që nuk e parashikon emërimin e drejtorit të SHM-së si kompetencë ekskluzive të KLD-së në ushtrim të funksioneve kushtetuese. Për më tepër, edhe raporti midis SHM-së dhe KLD-së nuk përfaqëson raport varësie midis këtyre institucioneve. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se pretendimi për ngushtimin e kompetencave të KLD-së për emërimin e drejtorit të SHM-së është i pabazuar.

40. Gjykata konstaton se një tjetër argument, mbi të cilin kërkuari dhe KLD-ja bazojnë cenimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor, ka të bëjë me ndryshimin e rregullave të pranimi në Shkollën e Magistraturës dhe përfshirjen e strukturave të Ministrisë së Shëndetësisë në procesin e vlerësimit të aftësive mendore dhe psikologjike të kandidatëve.

41. Gjykata paraprakisht rithekson qëndrimin e konsoliduar se Kushtetuta i njeh Kuvendit, si organ ligjvënës, të drejtën të zbatojë apo të konkretizojë politika të caktuara për përmirësimin e qeverisjes dhe zhvillimin e vendit në tërësi, apo t'u përgjigjet prioriteteve ose problemeve të ndryshme të vendit (*shih vendimet nr. 29, datë 31.5.2010 dhe nr. 43, datë 6.10.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Është e rëndësishme për çdo shtet të së drejtës që zbaton rregullat e një shoqërie demokratike, të gëzojë hapësira të konsiderueshme për të përcaktuar rregulla dhe kritere të drejta brenda rendit të tij kushtetues, në përputhje me kushtet konkrete, si dhe me faktorët e ndryshëm politikë, historikë, socialë, kulturorë e tradicionalë, të cilët janë përcaktues. Megjithatë, duhet të ritheksohet se ligjet ose dispozita të veçanta të tyre, të miratuara nga ligjvënësi për këtë qëllim, nuk duhet të bien në kundërshtim me dispozitat e Kushtetutës (*shih vendimet nr. 1, datë 7.1.2005; nr. 32, datë 21.6.2010 dhe nr. 28, datë 9.5.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

42. Gjykata vëren se neni 17 i ligjit parashikon se kandidatët që kualifikohen në fazën e parë duhet të kalojnë në një testim lidhur me shëndetin mendor dhe psikologjik, të kryer nga një komision i ngritur nga Këshilli Drejtues i SHM-së në bashkëpunim me Ministrinë e Shëndetësisë. Ky komision, aspektet teknike të të cilit përcaktohen në rregulloren e shkollës, përbëhet nga dy mjekë psikiatër, dy psikologë dhe një pedagog i brendshëm i SHM-së. Pas kalimit të këtij testi, kandidatët për gjyqtarë ose prokurorë përfshihen në fazën e dytë të konkurrimit, që zhvillohet me shkrim para një komisioni të përbërë prej 5-7 vetash të caktuar nga Këshilli Drejtues, nga të cilët 2-3 janë pedagogë të brendshëm dhe 3-4 pedagogë të jashtëm me eksperiencë mësimdhënies në SHM mbi pesë vjet. Këta të fundit nuk mund të jenë dy herë në mënyrë të njëpasnjëshme anëtarë komisioni.

43. Gjykata konstaton se testet psikologjike të aftësisë (*psychological aptitude tests*) përbëjnë tashmë një praktikë të konsoliduar në disa vende të Evropës që i përkasin sistemit të së drejtës kontinentale (Austri, Francë, Holandë). Këto teste zbatohen në mënyra të ndryshme dhe kanë për qëllim jo vetëm të zbulojnë patologji të mundshme të kandidatëve, por edhe të japin informacion në lidhje me motivimin dhe personalitetin e tyre. Gjatë procesit të rekrutimit të kandidatëve për magistratë, vlerësimi i aftësive psikologjike të tyre, që konsiston në teste personaliteti (standard me shkrim ose në kompjuter) dhe një intervistë me një psikolog, është konsideruar i nevojshëm nga ligjvënësi.

44. Duke e vlerësuar pretendimin e mësipërm në këndvështrimin kushtetues, Gjykata çmon se subjekti i interesuar, KLD-ja, nuk ka arritur të sjellë argumente të mjaftueshme për të justifikuar se në ç'mënyrë përmbajtja e nenit 10 të ligjit të kundërshtuar cenon parimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor, duke mos arritur ta ngrejë këtë pretendim në nivel kushtetues.

45. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuarit për cenimin e neneve 4, 7, 136, 147 dhe 149 të Kushtetutës, si rrjedhojë e ndryshimit të përbërjes së Këshillit Drejtues të SHM-së, procedurave të zgjedhjes së drejtorit dhe rregullave për pranimin në SHM, janë të pabazuara.

Ç.2 Për pretendimin e cenimit të parimit të sigurisë juridike si rrjedhojë e fuqisë prapavepruese të ligjit

46. Një tjetër pretendim i parashtruar nga kërkuari dhe KLD-ja ka të bëjë me nenin 12 të ligjit, i cili ka ndërprerë mandatat e drejtorit, të pedagogëve të brendshëm dhe atyre të jashtëm si rezultat i mosplotësimit të kriterëve të reja. Në vlerësimin e kërkuarit, dispozita kalimtare cenon parimin e sigurisë juridike për shkak të fuqisë prapavepruese të ligjit. Në lidhje me këtë pretendim, subjekti i interesuar Kuvendi ka prapësuar se ndërhyrja ligjore përmes ndërprerjes së mandateve justifikohet nga interesi publik i mësimdhënies me standarde.

47. Për sa i përket sigurisë juridike, mbrojtjes së të drejtave të fituara, si dhe pritshmërive të ligjshme si standarde kushtetuese, Gjykata rithekson se ato përbëjnë elemente të parimit të shtetit të së drejtës, të sanksionuara në nenin 4 të Kushtetutës. Parimi i sigurisë juridike përfshin, krahas qartësisë, kuptueshmërisë dhe qëndrueshmërisë së sistemit normativ, edhe besimin te sistemi juridik, pa marrë për sipër garantimin e çdo pritshmërie për mosndryshim të një situate të favorshme ligjore. Besueshmëria ka të bëjë me bindjen e individit se nuk duhet të shqetësohet vazhdimisht ose të jetojë me frikë për ndryshueshmërinë dhe pasojat negative të akteve juridike, të cilat mund të cenojnë jetën e tij private ose profesionale dhe të përkeqësojnë një gjendje të vendosur me akte të mëparshme. Rregullimet ligjore që kanë të bëjnë me të drejtat e shtetasve, duhet të kenë qëndrueshmëri të mjaftueshme që siguron vijimësinë e tyre. Si rregull, nuk mund të mohohen interesat dhe pritshmëritë të ligjshme të qytetarëve nga ndryshimet në legjislacion. Shteti duhet të synojë të ndryshojë një situatë të rregulluar më parë vetëm nëse ndryshimi sjell pasojë pozitive (*shih vendimet nr. 34, datë 20.12.2005; nr. 9, datë 26.2.2007; nr. 24, datë 12.11.2008; nr. 4, datë 12.2.2010; nr. 31, datë 18.6.2010; nr. 43, datë 6.10.2011 dhe nr. 25, datë 28.4.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

48. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Gjykata vëren se neni 12 i ligjit, midis të tjerash, përcakton datën 1.9.2014 si afatin e qëndrimit në detyrë të anëtarëve të Këshillit Drejtues të përcaktuar në nenin 6, pika 1, shkronjat “ç”, “d”, “e”, “ë”, “f” dhe “g”. Dispozita kalimtare përcakton afatin 30-ditor nga hyrja në fuqi e ligjit për plotësimin e vendeve vakante, si dhe afatin 5-ditor për verifikimin e plotësimit të kushteve nga drejtori, pedagogët e brendshëm dhe të jashtëm. Po ashtu, Gjykata konstaton se rregullimi ligjor me natyrë kalimtare ndërpret mandatat e fituara të organeve të SHM-së.

49. Gjykata rithekson se respektimi i parimit të sigurisë juridike nga ndërhyrjet e pushtetit ligjvënës është vlerësuar lidhur ngushtësisht me të drejtat, liritë themelore apo garancitë e parashikuara shprehimisht nga Kushtetuta. Nisur nga ky fakt, Gjykata çmon se pretendimi për cenimin e sigurisë juridike në çështjen konkrete vlerësohet në dritën e respektimit të garancive kushtetuese.

50. Bazuar në përfundimin e arritur se SHM-ja nuk është organ kushtetues, Gjykata vlerëson se edhe drejtori i këtij institucioni nuk përfshihet në kategorinë e funksionarëve të cilët gëzojnë mandat kushtetues. Për pasojë, drejtori i SHM-së nuk gëzon mbrojtje të veçantë kushtetuese në nivelin që gëzojnë drejtuesit e organeve apo të institucioneve kushtetuese në rastin e përfundimit të mandatit të tyre dhe procedurat e veçanta për këtë qëllim nuk janë të zbatueshme në rastin konkret. Në këtë kuptim, çështja nëse ligji objekt kundërshtimi ka cenuar sigurinë juridike për drejtorin e SHM-së, nuk përbën një çështje me natyrë kushtetuese, por mund të ngrihet në gjykatat e juridiksionit të zakonshëm.

51. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se në thelb normat ligjore objekt kundërshtimi nuk kanë shkaktuar papajtueshmëri me ndonjë normë kushtetuese, duke përmbushur në këtë mënyrë detyrimin që buron nga Kushtetuta për respektimin e parimit të sigurisë juridike dhe qëndrueshmërisë së rendit ligjor si themele të shtetit të së drejtës.

Ç.3 Për pretendimin e cenimit të parimit të autonomisë universitare

52. Gjykata konstaton se një tjetër pretendim i parashtruar nga subjekti i interesuar, KLD-ja ka të bëjë me faktin se si rezultat i përfshirjes në Këshillin Drejtues të një përfaqësuesi të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit (MAS-i) cenohet parimi i autonomisë së arsimit të lartë, i përcaktuar në nenin 57/7 të Kushtetutës.

53. Në referim të jurisprudencës kushtetuese, parimi i autonomisë universitare është i lidhur ngushtë me parimin e lirisë akademike, i cili është shprehje e përpjekjeve për të mbrojtur lirinë e mendimit shkencor të personave që merren me kërkime shkencore dhe me mësimdhënie. Autonomia universitare është një formë institucionale e lirisë akademike dhe një parakusht për të garantuar përmbushjen e duhur të funksioneve që i janë besuar personelit mësimdhënës dhe institucioneve të arsimit të lartë. Autonomia universitare është thelbi i vetëqeverisjes, e nevojshme për vendimmarrjen efektive të institucioneve të arsimit të lartë në përmbushjen e detyrave akademike dhe arsimore. Respektimi i parimit të autonomisë së institucioneve të arsimit të lartë, të sanksionuar në nenin 57, pika 7 të Kushtetutës, kërkon që ligji të krijojë dimensione të tilla që institucionet e arsimit të lartë të pajisen me pushtet të mjaftueshëm për të marrë vendime në mënyrë të lirë e të pavarur. Vetëqeverisja, kolegialiteti dhe drejtimi i përshtatshëm akademik janë elemente thelbësore të autonomisë së vërtetë për institucionet e arsimit të lartë. Autonomia e institucioneve të arsimit të lartë konsiston në të drejtën e vetëqeverisjes së tyre në organizimin e strukturave të brendshme, në zhvillimin e veprimtarive nëpërmjet statuteve dhe rregulloreve të tyre; në të drejtën e zhvillimit të pavarur të veprimtarive kërkimore-shkencore për hartimin e programeve studimore dhe projekteve të kërkimit; në të drejtën për të caktuar kritere të pranimit të studentëve; në të drejtën për të administruar fonde publike ose për të mbledhur dhe administruar fonde të tjera, si dhe për të realizuar marrëveshje me qeverinë ose me organizma të tjerë për trajnime, kualifikime ose për projekte kërkimore-shkencore (*shih vendimin nr. 9, datë 19.3.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

54. Në vështrim të standardit të mësipërm, Gjykata vëren se kërkuesi nuk ka argumentuar se cili aspekt i autonomisë universitare të SHM-së është cenuar nga ndryshimet ligjore objekt kundërshtimi. Në këtë kuptim, Gjykata vlerëson se edhe ky pretendim nuk është ngritur në nivel kushtetues.

55. Në përfundim, Gjykata vlerëson se pretendimet e kërkuesit për cenimin e parimit të ndarjes së pushteteve, të sigurisë juridike dhe të autonomisë universitare, janë të pabazuara.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131, shkronja “a”, 134, paragrafi 1, shkronja “c”, të Kushtetutës, si dhe në nenet 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri

VENDOSI:

Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Vitore Tusha, Besnik Imeraj, Fatos Lulo

MENDIM PARALEL

1. Në çështjen e kontrollit të pajtueshmërisë me Kushtetutën të ligjit nr. 97/2014, “Për disa shtesa dhe ndryshime në ligjin nr. 8136, datë 31.7.1996, “Për Shkollën e Magjistraturës”, i ndryshuar”, Gjykata ka vendosur rrëzimin e kërkesës së 1/5-ës së deputetëve të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë.

2. Sikurse konstaton edhe shumica, kërkuesi pretendon se normat ligjore, të cilat ndryshojnë formulën e përbërjes së Këshillit Drejtues të Shkollës së Magjistraturës, mënyrën e zgjedhjes së drejtorit, rregullat për pranimin në Shkollën e Magjistraturës, që ndërpresin mandatet e organeve drejtuese ekzistuese dhe që i japin ligjit fuqi prapavepruese, bien ndesh me parimin e ndarjes së pushteteve, hierarkinë e akteve normative, pavarësinë e pushtetit gjyqësor, parimin e sigurisë juridike dhe autonominë universitare (*shih paragrafin 23 të vendimit*).

3. Shumica ndryshimet në përbërjen e Këshillit Drejtues të Shkollës së Magjistraturës, si dhe shmangien e KLD-së nga procedura e emërimit të drejtorit të kësaj shkolle, i ka analizuar nën dritën e parimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor. Ajo, pasi ka konstatuar funksionet e Këshillit Drejtues (shih paragrafët 29 dhe 36 të vendimit), ka vlerësuar se ndryshimet e ligjit nuk kanë rritur apo zvogëluar numrin total të anëtarëve, por kanë zgjeruar kategorinë e organeve të emërtesës së anëtarëve të Këshillit Drejtues (*shih paragrafin 32 të vendimit*); se KLD-ja dhe Konferenca Gjyqësore Kombëtare gëzojnë statusin e organeve kushtetuese me kompetenca të rëndësishme në garantimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor (*shih paragrafin nr. 33 të vendimit*); se Prokurori i Përgjithshëm, ashtu edhe Mbledhja e Përgjithshme e Prokurorëve, si organ përfaqësues i prokurorëve, kanë për qëllim të përmbushin të njëjtin mision në kuadër të funksioneve që ata ushtrojnë në zbatim të Kushtetutës dhe të ligjeve. Në këtë këndvështrim, shumica ka arritur në përfundimin se përfshirja e organeve të lartpërmendura në kategorinë e organeve që kanë të drejtë të zgjedhin përfaqësues në Këshillin Drejtues të Shkollës së Magjistraturës nuk vë në dyshim cenimin e parimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor (*shih paragrafët 34- 35 të vendimit*).

4. Gjykata lidhur parimin e ndarjes dhe balancimit të pushteteve, të sanksionuar në nenin 7 të Kushtetutës, është shprehur se sipas tij asnjë organ, në përbërje ose jo të një prej tri pushteteve, nuk mund të ndërhyjë në trajtimin dhe zgjidhjen e çështjeve që sipas rastit do të përbënin objektin qendror të veprimtarisë së organeve apo institucioneve të tjera kushtetuese. Gjithashtu, Gjykata ka vlerësuar se ai shtrihet jo vetëm ndaj tri degëve të pushtetit: ekzekutiv, legjislativ dhe gjyqësor, por edhe ndaj organeve të tjera kushtetuese të pavarura, kompetencat e të cilave janë të parashikuara nga dispozitat e Kushtetutës (*shih vendimin nr. 15, datë 15.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

5. Edhe pse pajtohem me vendimin e shumicës për rrëzimin e kërkesës, vlerësoj se pretendimi i kërkuarit lidhur me cenimin e parimit të ndarjes dhe balancimit pushteteve, në çështjen në shqyrtim, është haptazi i pabazuar. Gjykata duhet të analizonte dhe të vinte në diskutim një standard tjetër, atë të autonomisë së institucioneve të arsimit të lartë ku përfshihet edhe Shkolla e Magjistraturës.

6. Neni 2 i ligjit nr. 8136, datë 31.7.1996, “Për Shkollën e Magjistraturës së Republikës së Shqipërisë” parashikon se “Shkolla e Magjistraturës siguron formimin profesional të magistratëve (gjyqtarë, prokurorë). Formimi profesional përfshin programin e formimit fillestar të kandidatëve për magistratë dhe të formimit vazhdues të gjyqtarëve dhe prokurorëve në detyrë. Shkolla e Magjistraturës, në përputhje me ligjin ose me kërkesë të institucioneve të interesuara, në varësi të kapaciteteve të lira, që i krijohen nga veprimtaria për formimin fillestar dhe atë vazhdues të magistratëve, si dhe të fondeve përkatëse, që i vihen në dispozicion nga institucionet përgjegjëse apo donatorët, realizon edhe veprimtari të formimit profesional të punonjësve të administratës gjyqësore, si dhe të profesioneve të tjera juridike që lidhen me sistemin e drejtësisë”.

7. Nga sa më lart, në thelb, misioni i Shkollës së Magjistraturës konsiston në formimin fillestar dhe atë vazhdues të gjyqtarëve dhe prokurorëve, si dhe të aktorëve të tjerë të drejtësisë. Në këtë drejtim, qëllimi i saj është i njëjtë me atë të universiteteve si entitete të shkencës dhe studimit. Për institucionet e arsimit të lartë, Kushtetuta, në nenin 57/7 të saj, ka sanksionuar parimin e autonomisë universitare, i cili është i

lidhur ngushtë me parimin e lirisë akademike. Ky i fundit, sipas jurisprudencës së Gjykatës (*shih vendimin nr. 9, datë 19.3.2008 të Gjykatës Kushtetuese*), është shprehje e përpjekjeve për të mbrojtur lirinë e mendimit shkencor të personave që merren me kërkime shkencore dhe me mësimdhënie. Për këto arsye, në ndryshim nga shumica, mendoj se pretendimet e kërkuesit duhet të shqyrtoheshin nën parimin e autonomisë universitare.

8. Sikurse thekson edhe shumica (*shih paragrafin nr. 53 të vendimit*), respektimi i parimit të autonomisë së institucioneve të arsimit të lartë, të sanksionuar në nenin 57, pika 7, të Kushtetutës, kërkon që ligji të krijojë dimensione të tilla që institucionet e arsimit të lartë të pajisen me pushtet të mjaftueshëm për të marrë vendime në mënyrë të lirë e të pavarur. Vetëqeverisja, kolegjaliteti dhe drejtimi i përshtatshëm akademik janë elemente thelbësore të autonomisë së vërtetë për institucionet e arsimit të lartë. Autonomia e institucioneve të arsimit të lartë konsiston në të drejtën e vetëqeverisjes së tyre në organizimin e strukturave të brendshme, në zhvillimin e veprimtarive nëpërmjet statuteve dhe rregulloreve të tyre; në të drejtën e zhvillimit të pavarur të veprimtarive kërkimore-shkencore për hartimin e programeve studimore dhe projekteve të kërkimit; në të drejtën për të caktuar kritere të pranimit të studentëve; në të drejtën për të administruar fonde publike ose për të mbledhur dhe administruar fonde të tjera, si dhe për të realizuar marrëveshje me qeverinë ose me organizma të tjerë për trajnime, kualifikime ose për projekte kërkimore-shkencore (*shih vendimin nr. 9, datë 19.3.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Në rastin në shqyrtim ndryshimet që ka sjellë ligji i kundërshtuar konsistojnë, siç u përmend edhe më lart, në ndryshimin e përbërjes së Këshillit Drejtues të Shkollës së Magjistraturës, duke bërë pjesë të tij “një gjyqtar dhe një prokuror me përvojë, që caktohen përkatësisht nga Konferenca Kombëtare Gjyqësore dhe nga Mbledhja e Përgjithshme e Prokurorëve; një përfaqësues të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, që caktohet nga radhët e anëtarëve të Komisionit të Vlerësimit të Titujve Akademikë, me përvojë të spikatur në fushën juridike; përgjegjësit e trajnimit fillestar dhe vazhdues, si dhe dy pedagogë të brendshëm të Shkollës së Magjistraturës” (neni 6, pikat “ç”, “e” dhe “f” të ligjit të Shkollës së Magjistraturës), si dhe në shmangien e KLD-së nga procedura e emërimit të drejtorit të saj.

10. Jam i mendimit se këto ndryshime nuk cenojnë parimin e autonomisë universitare. Ato janë shprehje e vetëqeverisjes dhe e drejtimit të përshtatshëm akademik, të cilat janë të nevojshme për vendimmarrjen efektive të institucioneve akademike në përmbushjen e detyrave të tyre. Nga ana tjetër, sikurse thekson Gjykata, ushtrimi i tagrit të vendimmarrjes përbën një shprehje të efektivitetit të autonomisë institucionale (*shih vendimin nr. 36, datë 15.10.2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Prandaj çmoj se ndryshimet në ligj nuk cenojnë parimin e autonomisë universitare.

11. Gjithashtu nuk jam dakord edhe me arsyetimin e shumicës lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të sigurisë juridike. Ligji nr. 97, datë 24.7.2014, objekt shqyrtimi, është publikuar në Fletoren Zyrtare nr. 137, datë 1.9.2014 dhe bazuar në nenin 13 të tij, ka hyrë në fuqi 15 ditë pas këtij publikimi, pra në datë 15.9.2014. Pavarësisht këtij parashikimi, neni 12 i ligjit të kundërshtuar, dispozitë kalimtare, përcakton datën 1.9.2014 si afatin e qëndrimit në detyrë të anëtarëve të Këshillit Drejtues, të përcaktuar në nenin 6, pika 1, shkronjat “ç”, “d”, “e”, “ë”, “f” dhe “g”. Dispozita kalimtare, gjithashtu, përcakton afatin 30-ditor nga hyrja në fuqi e ligjit për plotësimin e vendeve vakante, si dhe afatin 5-ditor për verifikimin e plotësimit të kushteve nga drejtori, pedagogët e brendshëm dhe të jashtëm. Rregullimi i ri ligjor me natyrë kalimtare, ndërkohë ndërpret edhe mandatet e fituara të organeve të Shkollës së Magjistraturës.

12. Nga sa më sipër, përderisa ligji ka hyrë në fuqi në datën 15.9.2014 dhe neni 12 i tij ka parashikuar datën 1.9.2014, si afatin e qëndrimit në detyrë të disa prej anëtarëve të Këshillit Drejtues, midis të tjerëve, edhe të Drejtorit të Shkollës së Magjistraturës, mendoj se ligji i ka dhënë fuqi prapavepruese, edhe pse për vetëm 15 ditë, ndërprerjes së mandateve të organeve të saj.

13. Në ndryshim nga shumica, jam i mendimit se Gjykata në jurisprudencën e saj nuk e ka lidhur

asnjëherë zbatimin e parimit të sigurisë juridike me faktin nëse kemi të bëjmë apo jo me një organ kushtetues, dhe, për rrjedhojë, nëse drejtori i organit në fjalë përfshihet apo jo në kategorinë e funksionarëve të cilët gëzojnë mandat kushtetues. Përkundrazi, Gjykata e ka zbatuar këtë parim edhe ndaj individit. Sikurse thekson edhe vetë shumica, parimi i sigurisë juridike i mishëruar në jurisprudencën kushtetuese përfshin, krahas qartësisë, kuptueshmërisë dhe qëndrueshmërisë së sistemit normativ, edhe besimin të sistemi juridik, pa marrë përsipër garantimin e çdo pritshmërie për mosndryshim të një situate të favorshme ligjore. Besueshmëria ka të bëjë me bindjen e individit se nuk duhet të shqetësohet vazhdimisht ose të jetojë me frikë për ndryshueshmërinë dhe pasojat negative të akteve juridike, të cilat mund të cenojnë jetën e tij private ose profesionale dhe të përkeqësojnë një gjendje të vendosur me akte të mëparshme. Rregullimet ligjore që kanë të bëjnë me të drejtat e shtetasve, duhet të kenë qëndrueshmëri të mjaftueshme që siguron vijimësinë e tyre. Si rregull, nuk mund të mohohen interesa dhe pritshmëri të ligjshme të qytetarëve nga ndryshimet në legjislacion. Shteti duhet të synojë të ndryshojë një situatë të rregulluar më parë vetëm nëse ndryshimi sjell pasojë pozitive (*shih vendimet nr. 34, datë 20.12.2005; nr. 9, datë 26.2.2007; nr. 24, datë 12.11.2008; nr. 4, datë 12.2.2010; nr. 31, datë 18.6.2010; nr. 43, datë 6.10.2011 dhe nr. 25, datë 28.4.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Pavarësisht sa më lart, edhe pse ligji shfaq problem të natyrës kushtetuese për shkak të parashikimit prapaveprues të dispozitës kalimtare, mendoj se fuqia e tij prapavepruese nuk mund të jetë relevante në rastin në shqyrtim për dy arsye:

Së pari, për shkak të kohës së shkurtër të prapaveprimit të ligjit (15 ditë), mendoj se parashikimi i kësaj fuqie më tepër se qëllim në vetvete është një pakujdesi e ligjvënësist në vlerësimin e drejtë të harkut kohor nga data e miratimit të ligjit, publikimit të tij në Fletoren Zyrtare dhe hyrjes në fuqi të tij.

Së dyti, përderisa në momentin e shqyrtimit të kërkesës ligji i ka dhënë efektet e tij, shfuqizimi eventual i tij për këtë arsye do të kishte thjesht vlerë formale.

15. Gjithsesi, duke konsideruar se pakujdesi të tilla nuk i shërbejnë stabilitetit juridik të vendit, si një kusht i rëndësishëm për funksionimin e shtetit të së drejtës, në mënyrë që të evitohen ndërhyrje në legjislacion, të cilat mund të çojnë në cenim të parimit të sigurisë juridike, vlerësoj se ligjvënësi duhet të jetë i kujdesshëm në respektimin e parimeve të veprimit të ligjit në kohë.

Anëtar: Vladimir Kristo